

Gemengde gevoelens na Europees begrotingspact

Kanselier Merkel tevreden maar Bundesbank niet

Achtergrond - 3 februari 2012

Een “meesterlijke prestatie” noemde kanselier Merkel het begrotingspact dat de Europese regeringsleiders deze week sloten. Het pact heeft een duidelijk Duits stempel, maar Merkel kreeg niet in alles haar zin. De president van de Duitse Bundesbank Jens Weidmann vindt het pact niet streng genoeg.

Europa heeft bewezen nog steeds slagvaardig te zijn, constateerde kanselier Merkel tevreden na afloop van de top. In een recordtijd van twee maanden timmerden de Europese regeringsleiders een begrotingsverdrag in elkaar waardoor de lidstaten in de toekomst moeilijker schulden kunnen maken. Merkel heeft haar stempel op de overeenkomst gedrukt, aldus de Financial Times Deutschland.

Niet alle regeringsleiders zijn zo enthousiast als Merkel. De Italiaanse premier Monti noemde het pact weinig meer dan een “mooie zangvogel”. Sommige zuidelijke eurolanden vragen zich af of alleen bezuinigen hen wel uit de crisis helpt. De echte krachtmeting moet bovendien nog komen: overeenstemming tussen de Griekse regering en de banken over een gedeeltelijke kwijtschelding van de Griekse schuld.

Staatsschuld

In het begrotingspact is vastgelegd dat het jaarlijkse begrotingstekort van een lidstaat niet groter dan 0,5 procent van het bruto binnenlands product (bbp) mag zijn. 25 van de 27 eurolanden ondertekenden het verdrag. Alleen Groot-Brittannië en Tsjechië doen niet mee. De overige lidstaten geven hen de kans om dat eventueel op een later tijdstip nog te doen.

Duitsland wilde het liefst dat alle lidstaten deze afspraak in hun grondwet opnamen, maar daarin gingen de andere lidstaten niet mee. Sinds 2009 verplicht de Duitse grondwet de regering om de staatsschuld te beperken. Ook het voorstel van Merkel een speciale budgetcommissaris voor Griekenland in te stellen, oogstte veel kritiek, onder andere van de Franse president Sarkozy. Dat plan trok ze al voor de top weer in.

Duitsland heeft wel zijn zin gekregen op het gebied van automatische sancties voor begrotingszondaars. Als een lidstaat te veel schulden maakt, krijgt het voortaan automatisch sancties opgelegd. Het pact moet uiterlijk begin 2013 van kracht worden. Mochten Europese lidstaten in financiële problemen komen, dan krijgen ze alleen geld uit het permanente noodfonds ESM als ze ook het begrotingsverdrag hebben ondertekend.

Discipline

Voor Duitsland is het verdrag een succes omdat de Europese lidstaten op deze manier officieel vastleggen dat een gezamenlijke munt zonder begrotingsdiscipline onder de lidstaten niet levensvatbaar is. Duitsland is een groot voorstander van begrotingsdiscipline omdat het voor stabiliteit zorgt. Hoeveel schuld de Duitse overheid mag maken is zelfs vastgelegd in de grondwet. Voor kanselier Merkel is het verdrag “een belangrijke stap op weg naar een Unie gericht op stabiliteit”. Ze hoopt dat het verdrag het vertrouwen van de financiële markten in Europa weer herstelt. Het verdrag moet het Stabiliteitspact uit 1997 aanscherpen. Destijds spraken de Europese lidstaten af de begrotingstekorten te beperken tot 3 procent van het bbp. Aan die grens hebben de lidstaten zich niet gehouden, ook Duitsland niet, dat de grens meermaals overschreed.

De president van de Bundesbank, de Duitse centrale bank, vindt het nieuwe begrotingsverdrag niet hard genoeg. In de Frankfurter Allgemeine Zeitung (FAZ) zegt Jens Weidmann: “De richtlijnen voor de nationale begrotingsregels laten nog veel speelruimte open en op Europees niveau wordt niet gecontroleerd in hoeverre de regels worden nageleefd.” Weidmann vindt dat er onder de lidstaten te weinig bereidheid is om op financieel gebied bevoegdheden over te dragen aan Brussel. Hij waarschuwt dat een gezamenlijke aansprakelijkheid voor schulden of zelfs euro-obligaties op deze manier niet te verantwoorden zijn. Ook moet Europa er volgens Weidmann voor waken met de noodfondsen EFSF en ESM “de crisis met steeds meer geld te bestrijden”.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel:

<https://duitslandinstituut.nl/artikel/2953/gemengde-gevoelens-na-europees-begrotingspact>